

movares smart
urban
engineering

SWECO

Koopstromenonderzoek Randstad 2025

KOOPSTROMENONDERZOEK RANDSTAD 2025

Symposium

KSO 2025
Den Haag, 12 maart 2026

 Ipsos i&O

Agenda

01

Inleiding – René Hendriks

02

Het verhaal van het onderzoek: koopstromen en uitgangspunten – Thijs Lenderink

03

Het verhaal van de centrumgebieden – Robin van Lieshout

04

Het verhaal van de boodschappencentra en de woonboulevards – Aart Jan van Duren

05

Vragen – René Hendriks

HET VERHAAL VAN HET ONDERZOEK

KOOPSTROMENONDERZOEK

Koopstromenonderzoek Randstad

- Lange traditie (vanaf 1989) - in dit negende KSO kijken we ook terug naar 2016 en 2021
- Toets op functioneren voorzieningenstructuur
- Monitoring consumentengedrag
- Trends en ontwikkelingen detailhandel en horeca
- Objectieve data als basis voor (evaluatie van) beleid en investeringen
- Databron voor distributie planologisch onderzoek en wetenschappelijk onderzoek

- Doorontwikkeling 2025
  - Horeca als volwaardige koopstroom
  - Verdere precisering bv. uitvragen bonbedragen
  - Uitbreiding factsheets voor gemeenten en winkelgebieden

Welke data zitten er in het onderzoek?

Huishoudensenquête

- Brievensteekproef (aselect) per gemeente, inclusief randgemeenten
- Link naar online vragenlijst
- Veldwerkperiode: september en oktober 2025
- Aanvullend: online panels, open links en telefonisch
- Respons: 118.000 enquêtes (mede dankzij gemeenten!)
- Onderzoeksverantwoording op www.koopstromen.nl/randstad

Aanvullend

- Aanbod- en leegstandcijfers
- Bestedingscijfers
- Toeristische bestedingen
- Werkgelegenheid

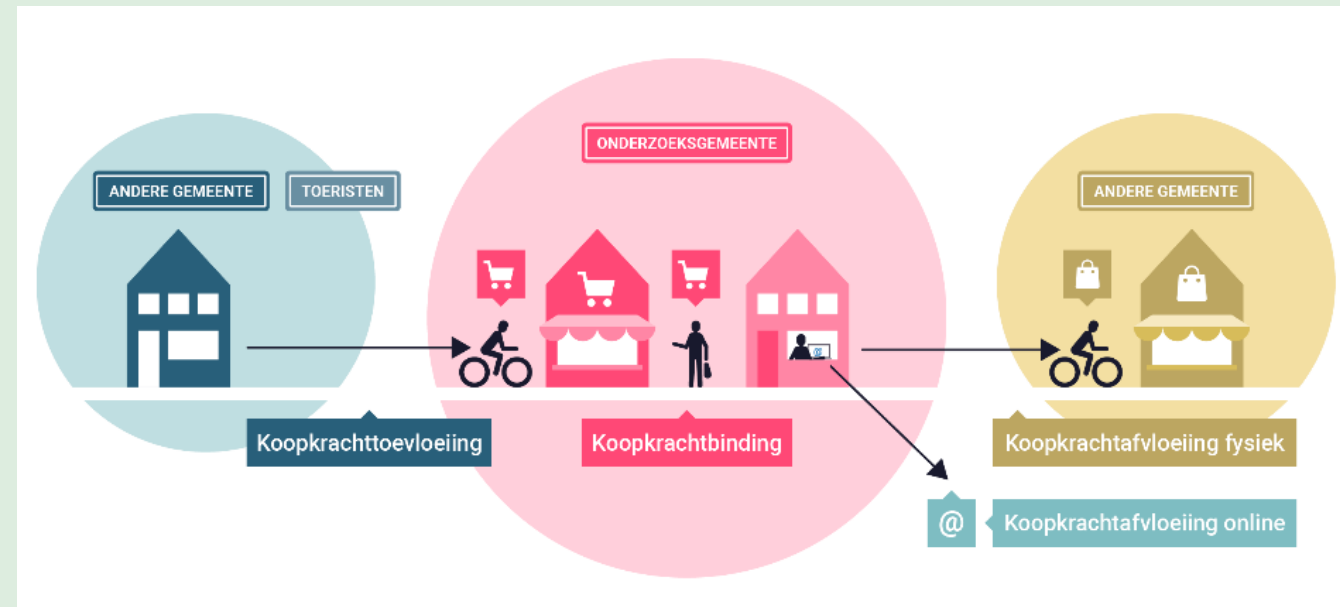
Locatus®

Wat onderzochten we?

- Wat koopt men waar en waarom daar?
- Detailhandel én horeca
- Sectoren én artikelgroepen
- Winkelbestedingen en online
- Type winkelgebieden
- Kwalitatieve aspecten en verdiepingen
- Beoordelingen/rapportcijfers
- Combinatiebezoeken
- Bezoekprofielen
- Vervoersmiddel
- Verblijfsduur
- Bezoekfrequentie
- Bonbedragen etc.

	Branches KSO	Artikelgroepen
Sector niet-dagelijks	Sector Dagelijks Dagelijks	Levensmiddelen Persoonlijke verzorging
	Sector Recreatief Mode & Luxe Vrije tijd	Mode Huishoudelijk Sport- en spel Media en hobby
	Sector Doelgericht In & om het huis Detailhandel overig	Elektronica Doe-het-zelf Woninginrichting Tuinartikelen en planten Detailhandel overig
	Sector Horeca Horeca	Drankverstrekkers Fastservice Restaurants

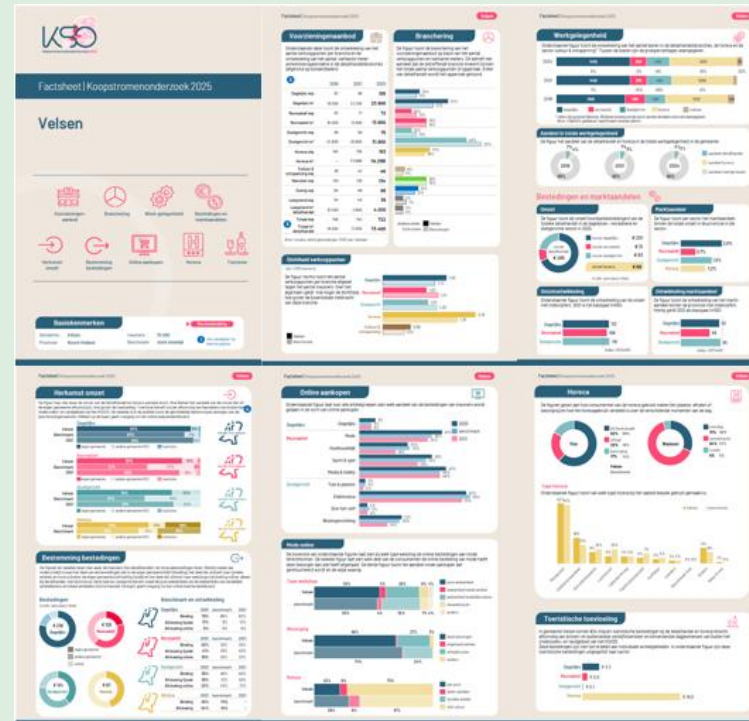
Welke producten staan op www.koopstromen.nl/randstad

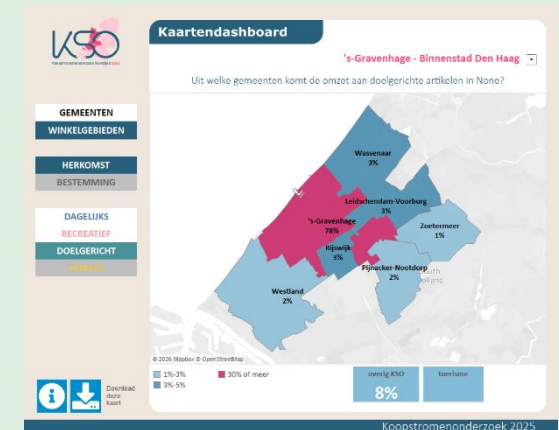
Hoofdrapport

Factsheets

- 122 gemeenten
- 415 winkelgebieden
- Inclusief koppeling naar kaartendashboard

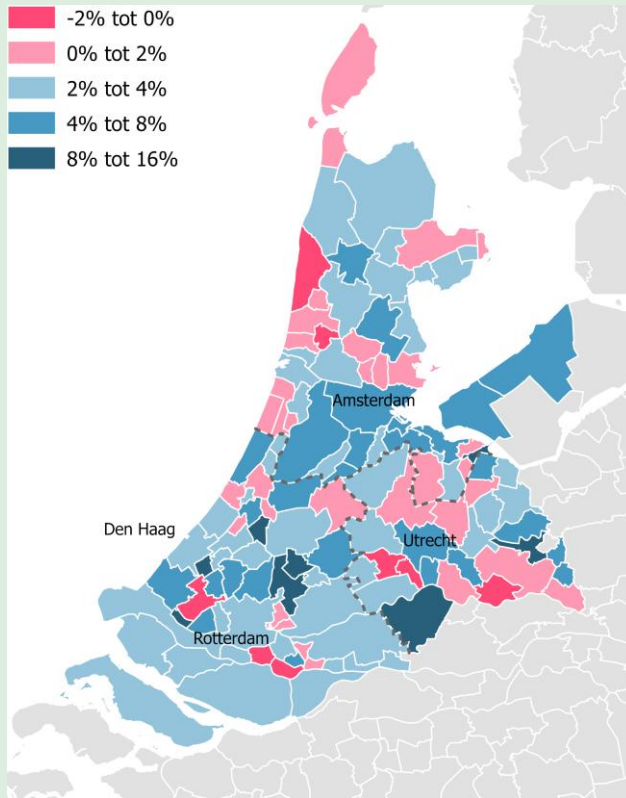
gemeenten@koopstromen.nl en info@koopstromen.nl

UITGANGSPUNTEN

Vraagkant groeit stevig (maar niet overal)

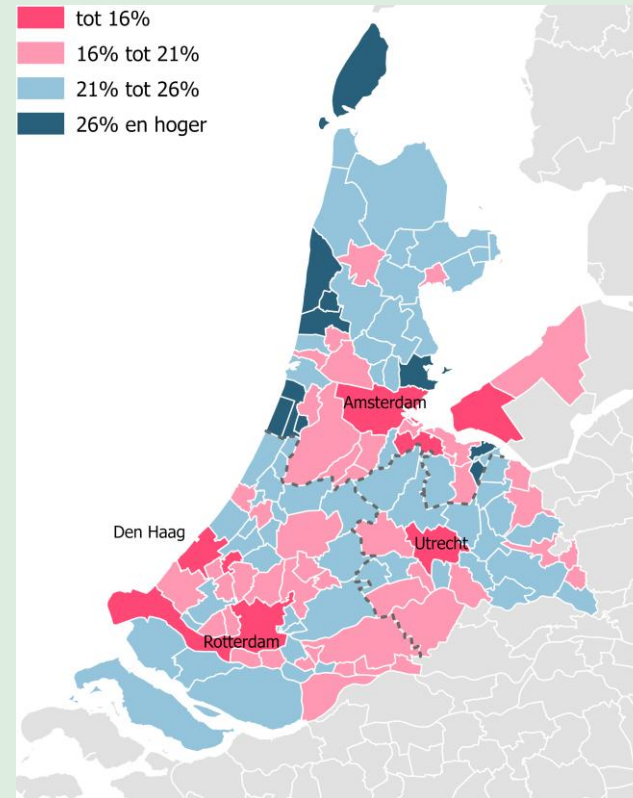
Ontwikkeling inwonertal 2021-2025

- 2% tot 0%
- 0% tot 2%
- 2% tot 4%
- 4% tot 8%
- 8% tot 16%

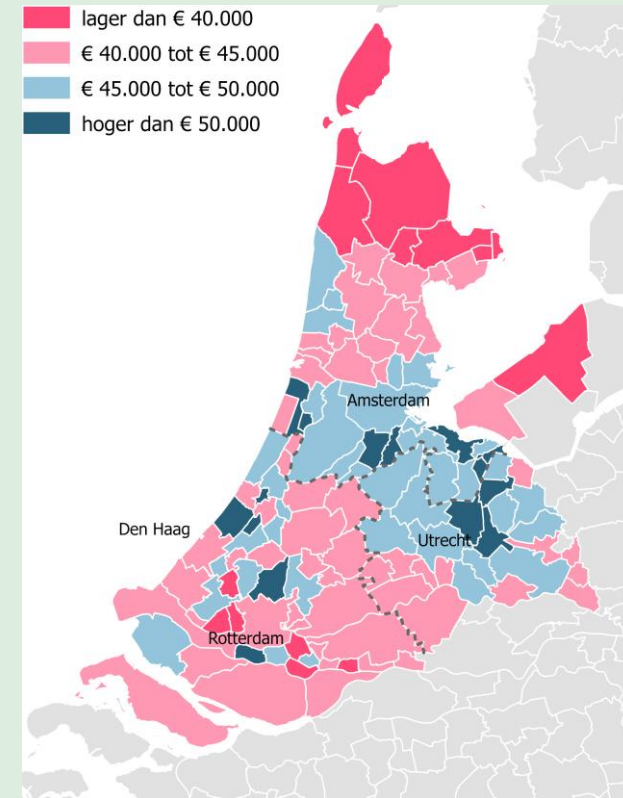
Aandeel 65+'ers (2025)

- tot 16%
- 16% tot 21%
- 21% tot 26%
- 26% en hoger

Gemiddeld persoonlijk inkomen (2024)

- lager dan € 40.000
- € 40.000 tot € 45.000
- € 45.000 tot € 50.000
- hoger dan € 50.000

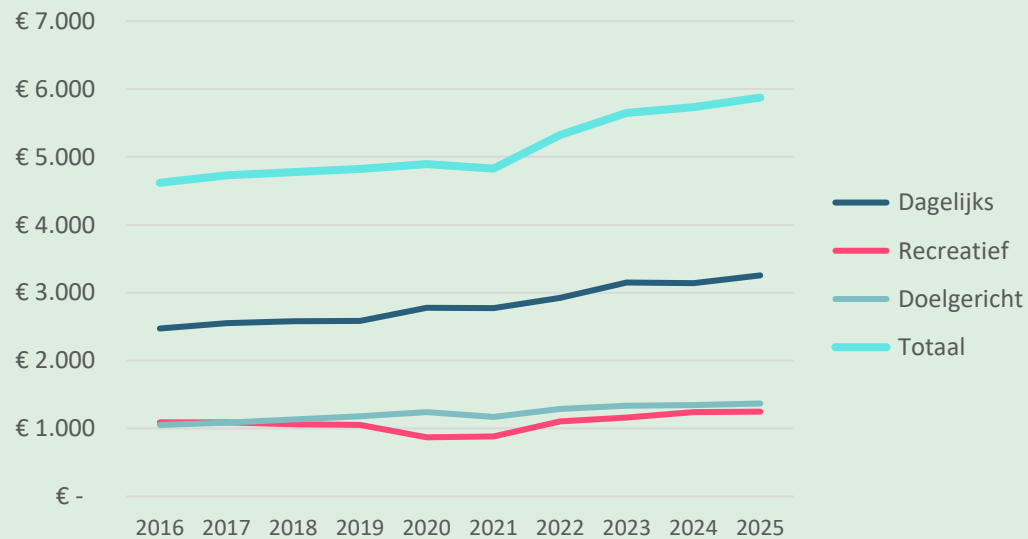

Bestedingen stijgen (zeker door inflatie vanaf 2021)

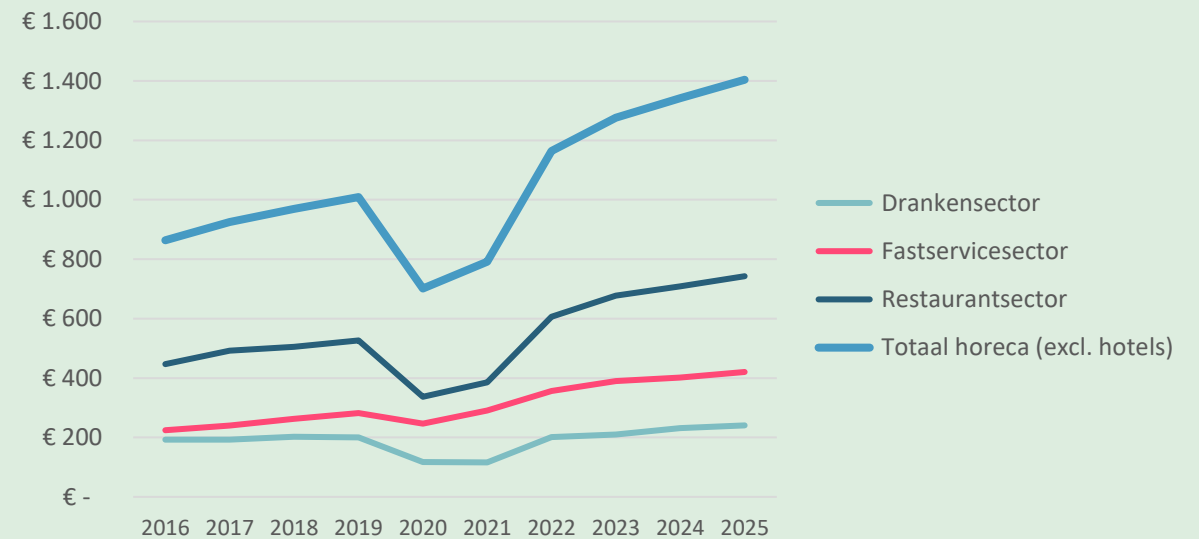

Ontwikkeling omzet per hoofd Nederland 2016-2025, per sector (in euro excl. BTW)

Detailhandel

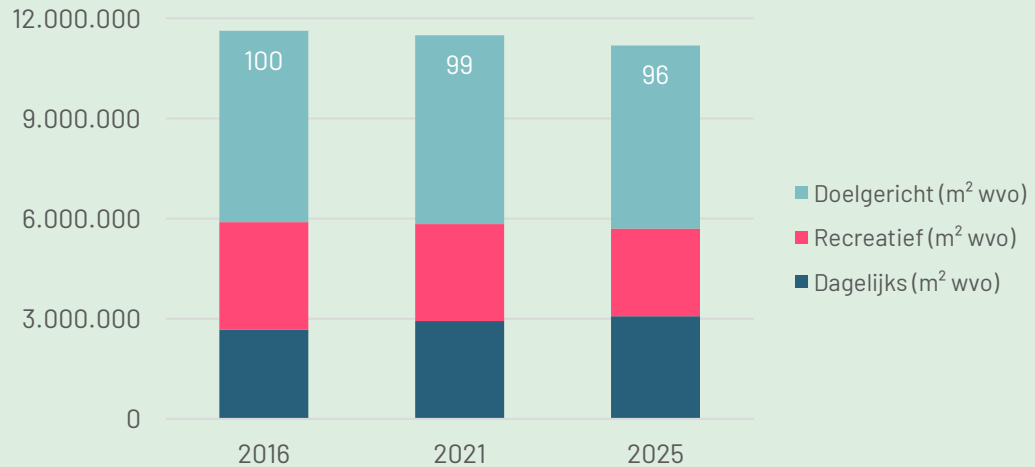

Horeca(excl. hotels)

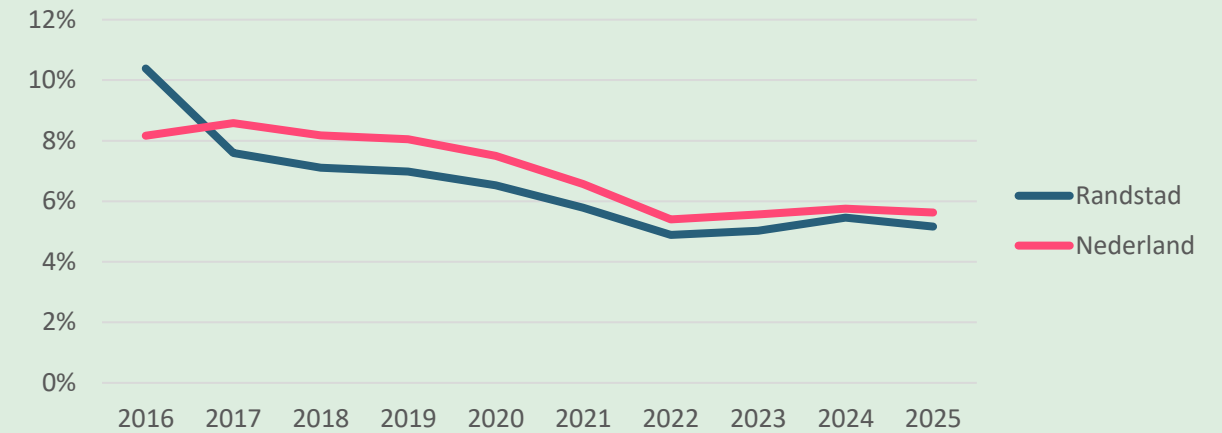

Aanbod en leegstand winkelmeters dalen, horecavestigingen stabiliseren

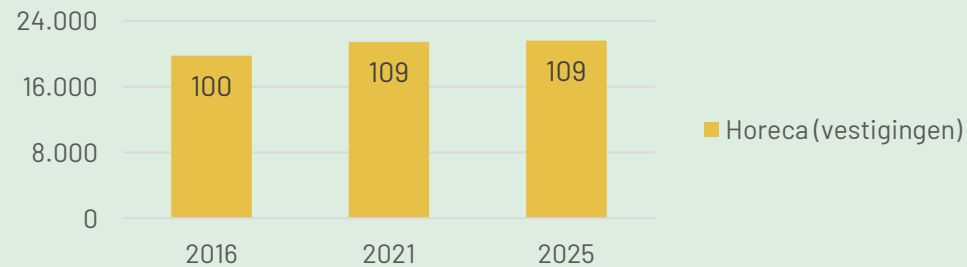
Totale winkelaanbod (index 2016=100)

Ontwikkeling leegstandspercentage (m² wvo) 2016-2025, Randstad en Nederland

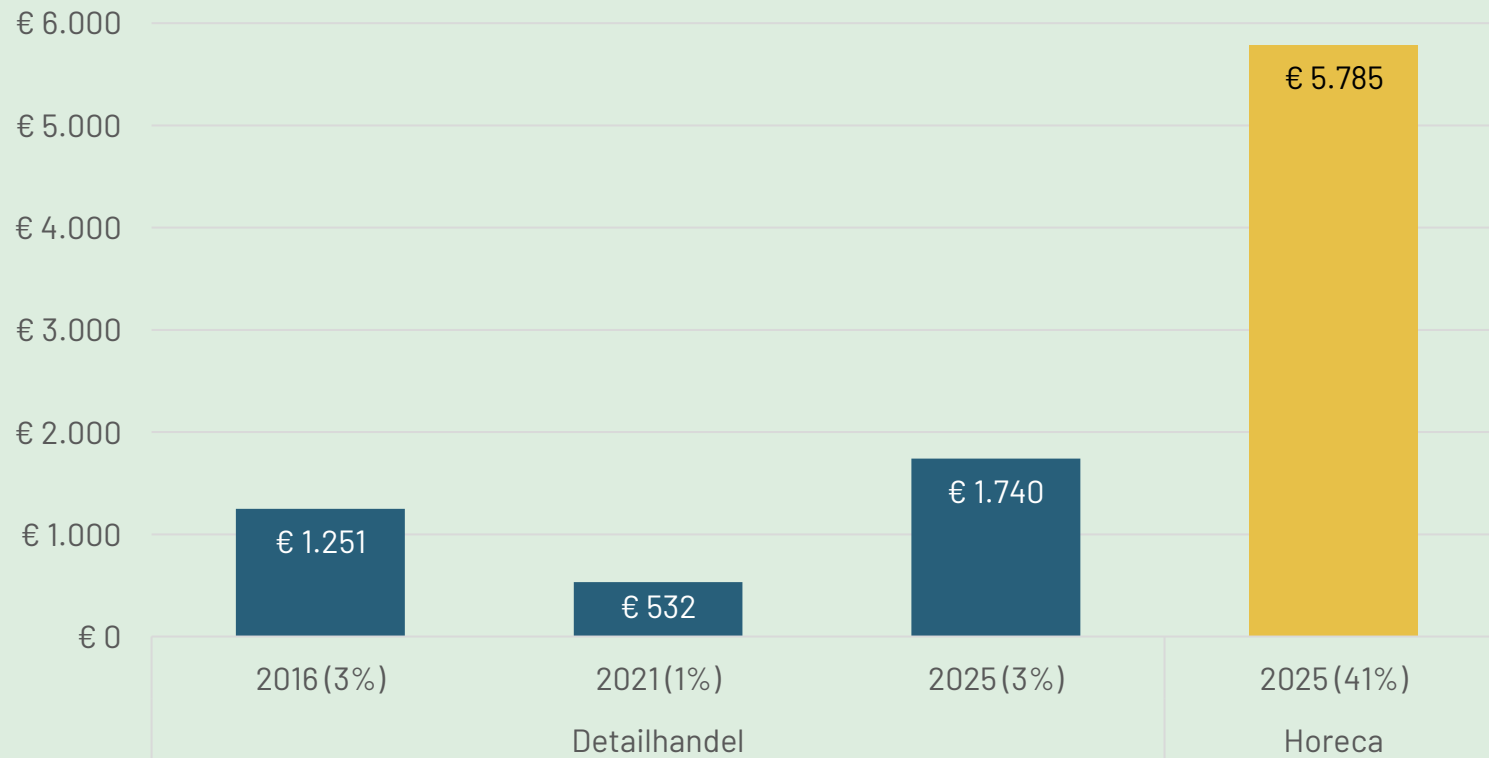

Aanbod horeca (excl. hotels) (index 2016=100)

Toerisme herstelt van coronadip, horeca sterk afhankelijk van toerisme

Toevloeiing toerisme (x 1 mln. euro) detailhandel (2016-2021-2025) en horeca (2025) + aandeel op totale omzet (%)

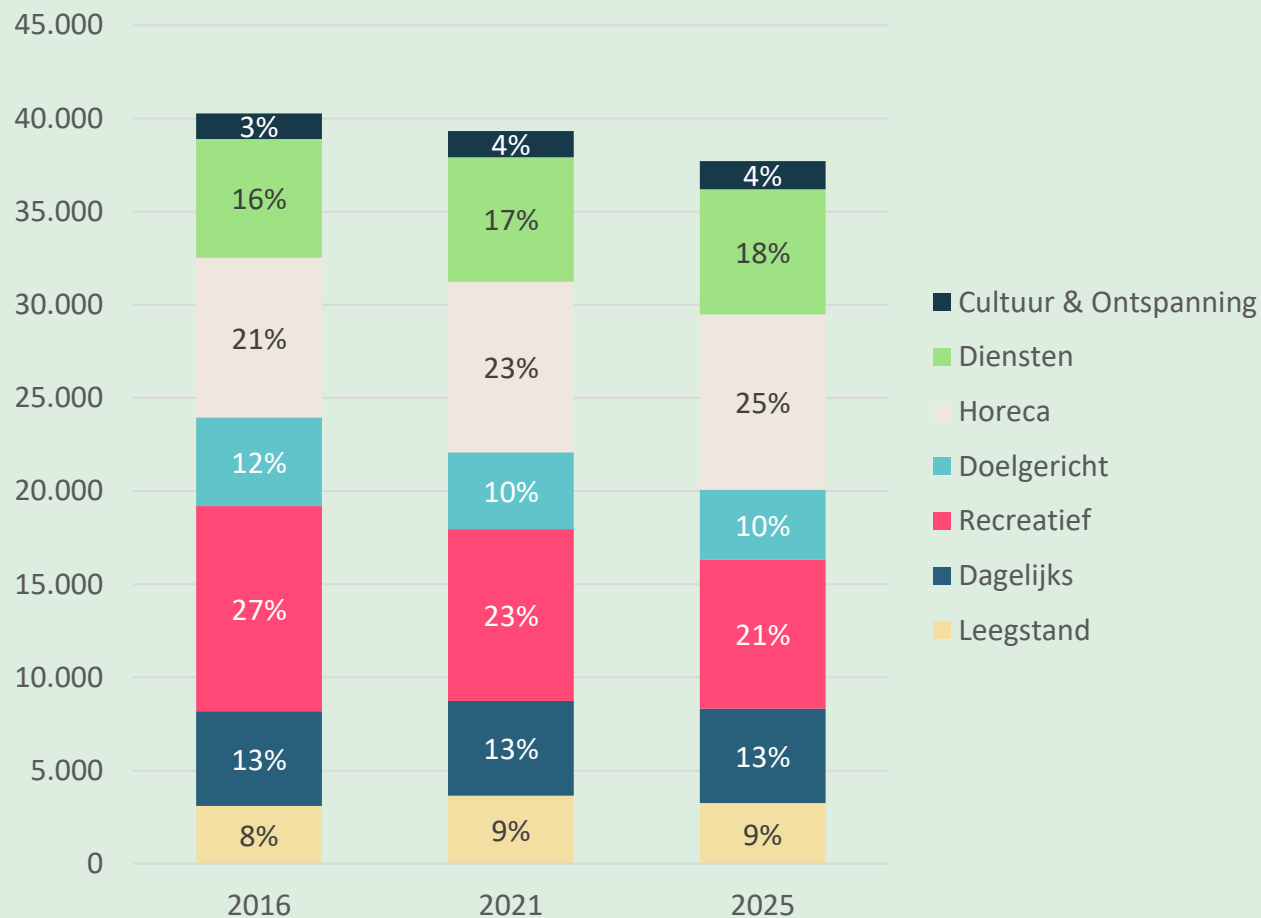
An aerial photograph of a bustling outdoor market square. The square is paved with cobblestones and features several stalls and tents. A prominent white truck with the name 'J. Hogendoorn' and a logo of a beehive is parked in the upper center. To its right, there are several grey umbrellas with the name 't Zuisje' on them. In the lower left, a white van is parked with a large yellow tent next to it. The square is filled with people, some walking and others standing near the stalls. The overall atmosphere is lively and festive.

HET VERHAAL VAN DE CENTRUMGEBIEDEN

FUNCTIEMIX BINNENSTEDEN VERSCHUIFT

Verschuiving functiemix hoofdcentra

Ontwikkeling functiemix (aantal vkp) centrale winkelgebieden

Sinds 2021:

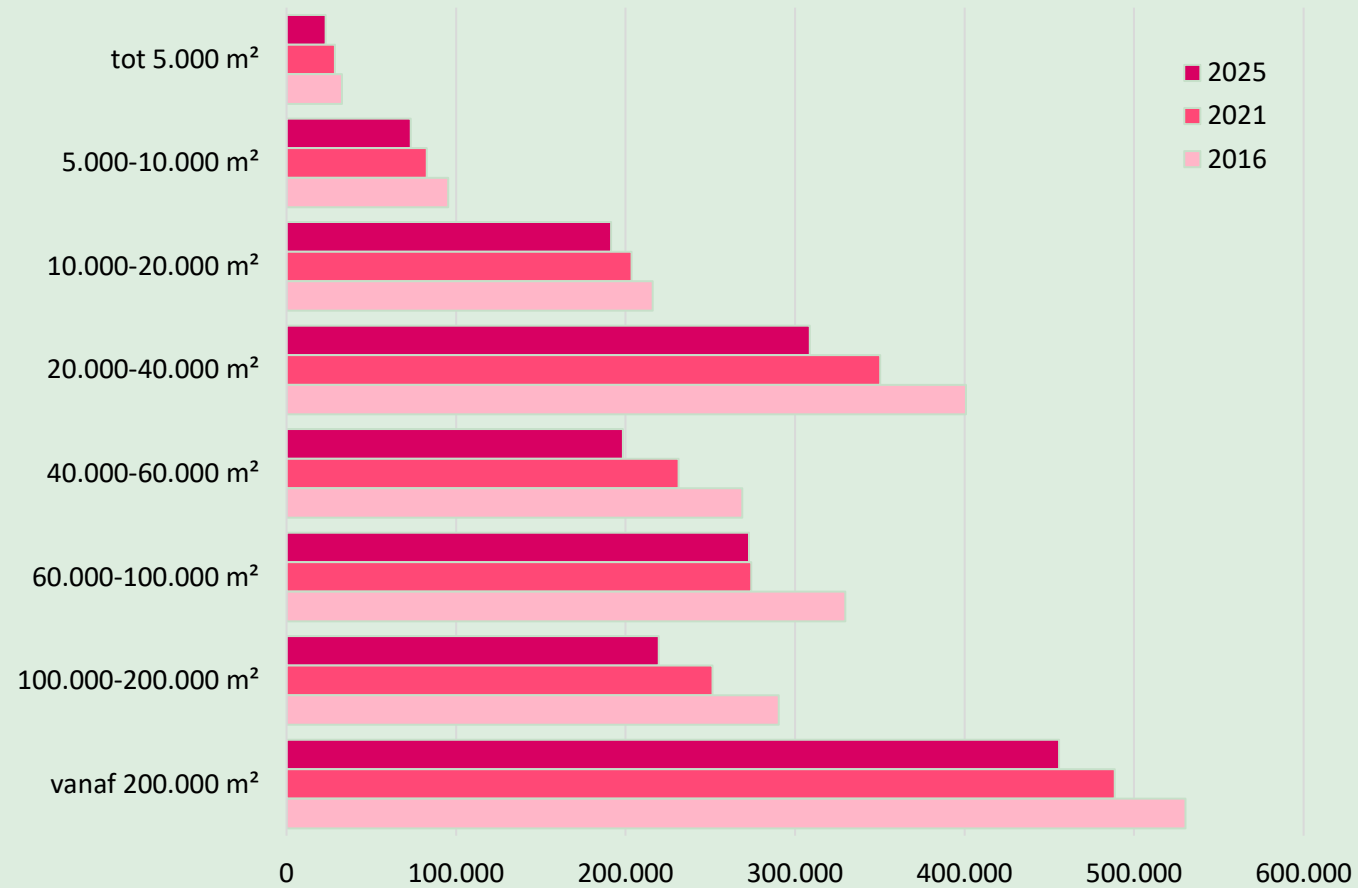
- 1.600 winkels (-9%)
- 400 leegstand (-11%)
- + 250 horeca (+3%)
- + 40 diensten (+1%)
- + 100 cultuur (+4%)

Per saldo minder publieksfuncties

Recreatieve detailhandel = krimpsector

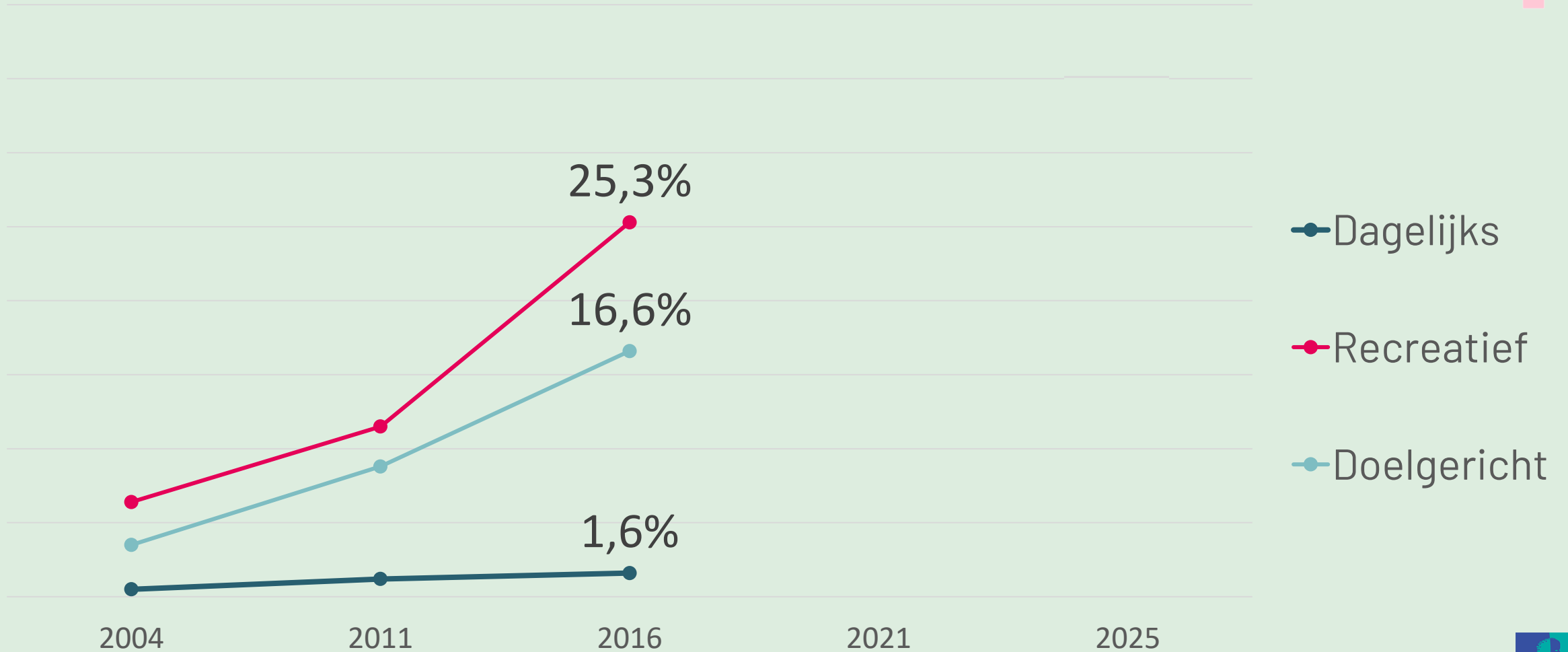

Recreatief winkelaanbod (m² wvo) Randstad, centrale winkelgebieden

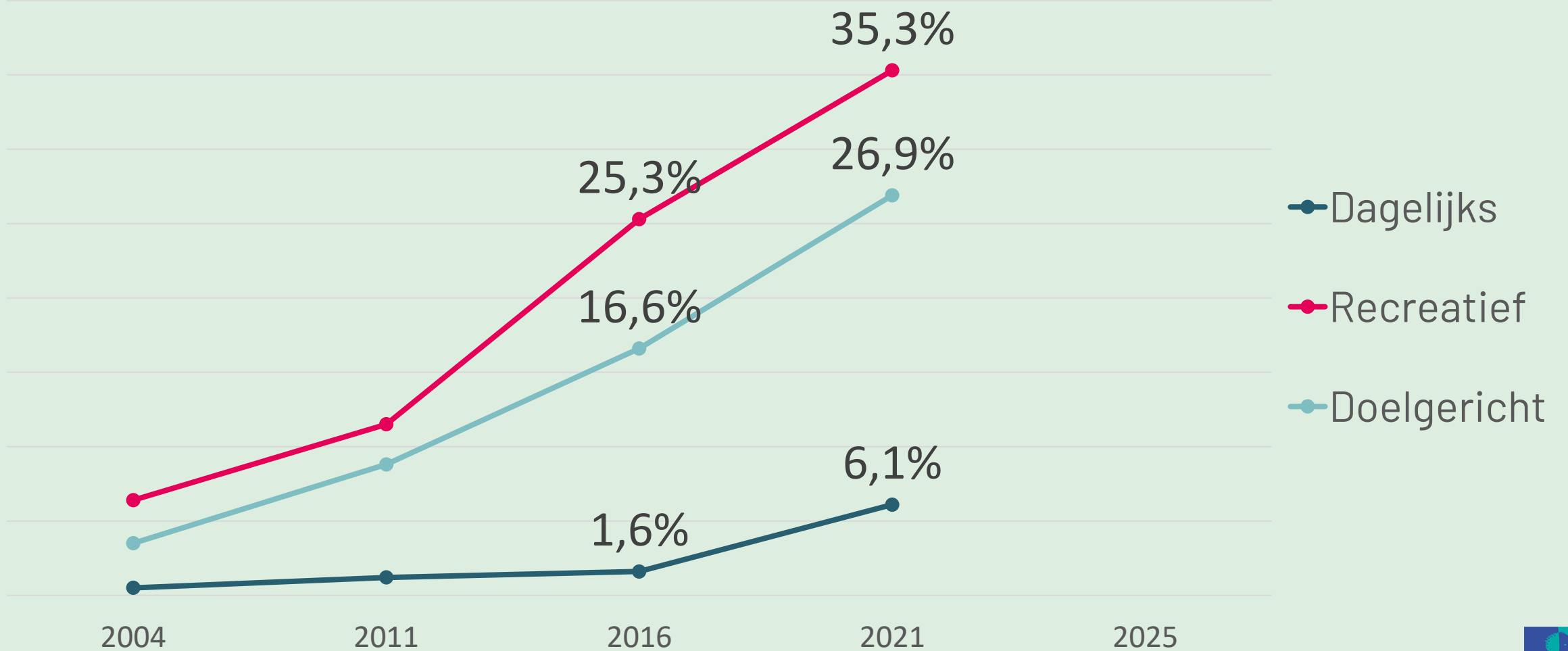

ONTWIKKELING ONLINE

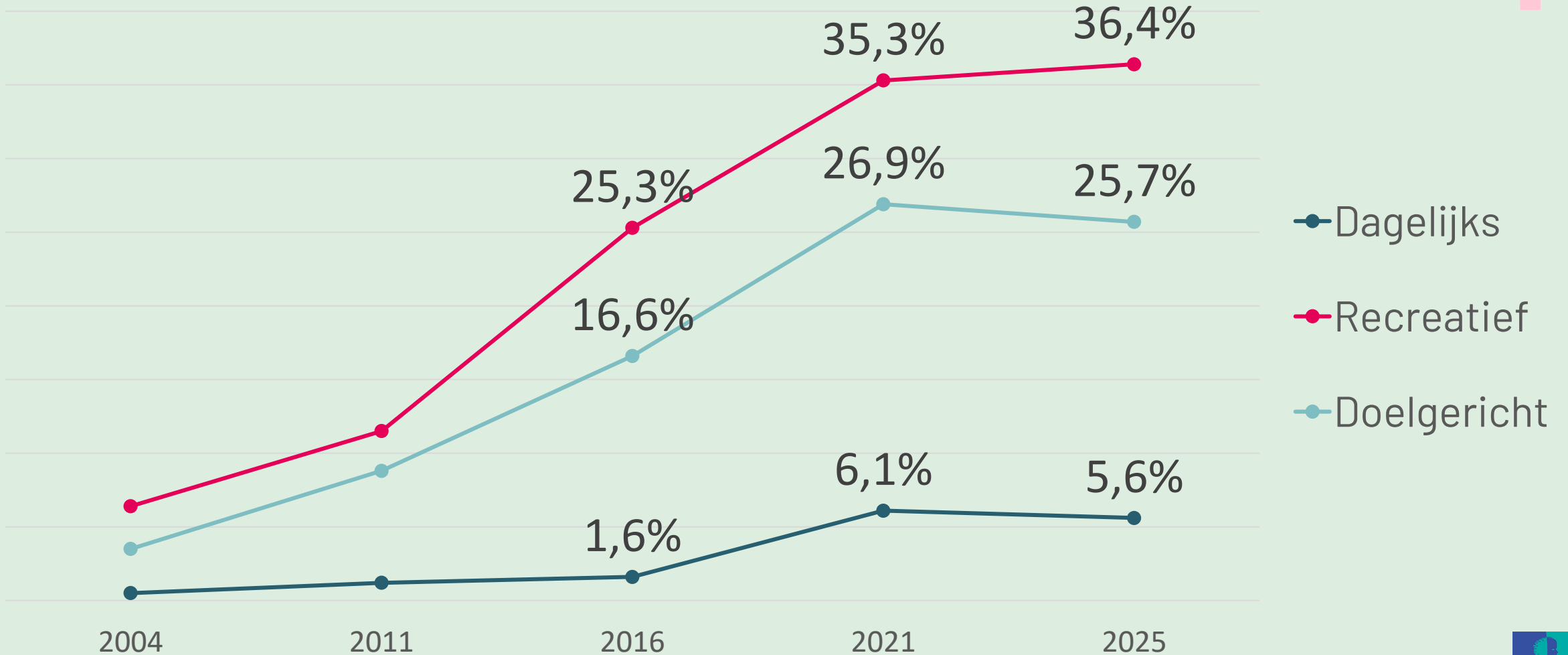
Ontwikkeling online

Ontwikkeling online

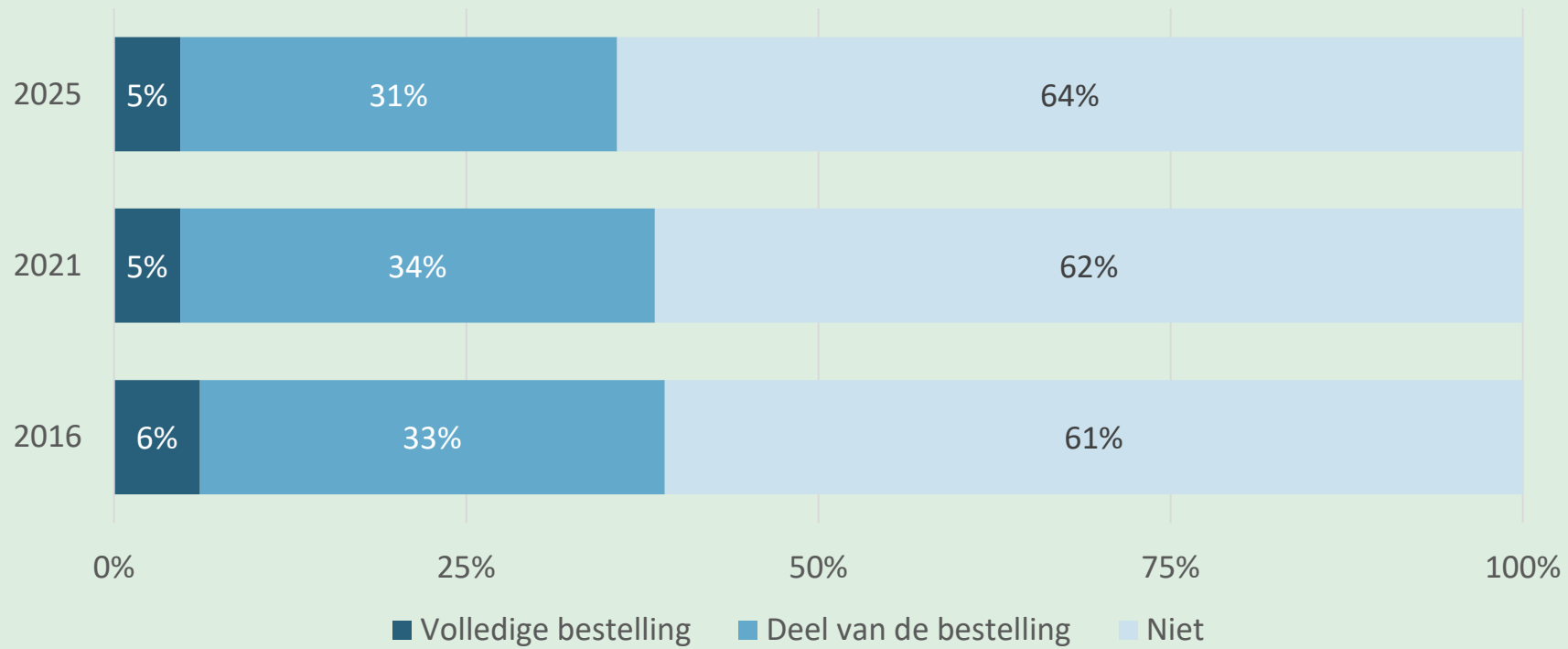
Ontwikkeling online - laat een genuanceerd beeld zien

Retourzendingen aankopen mode daalt

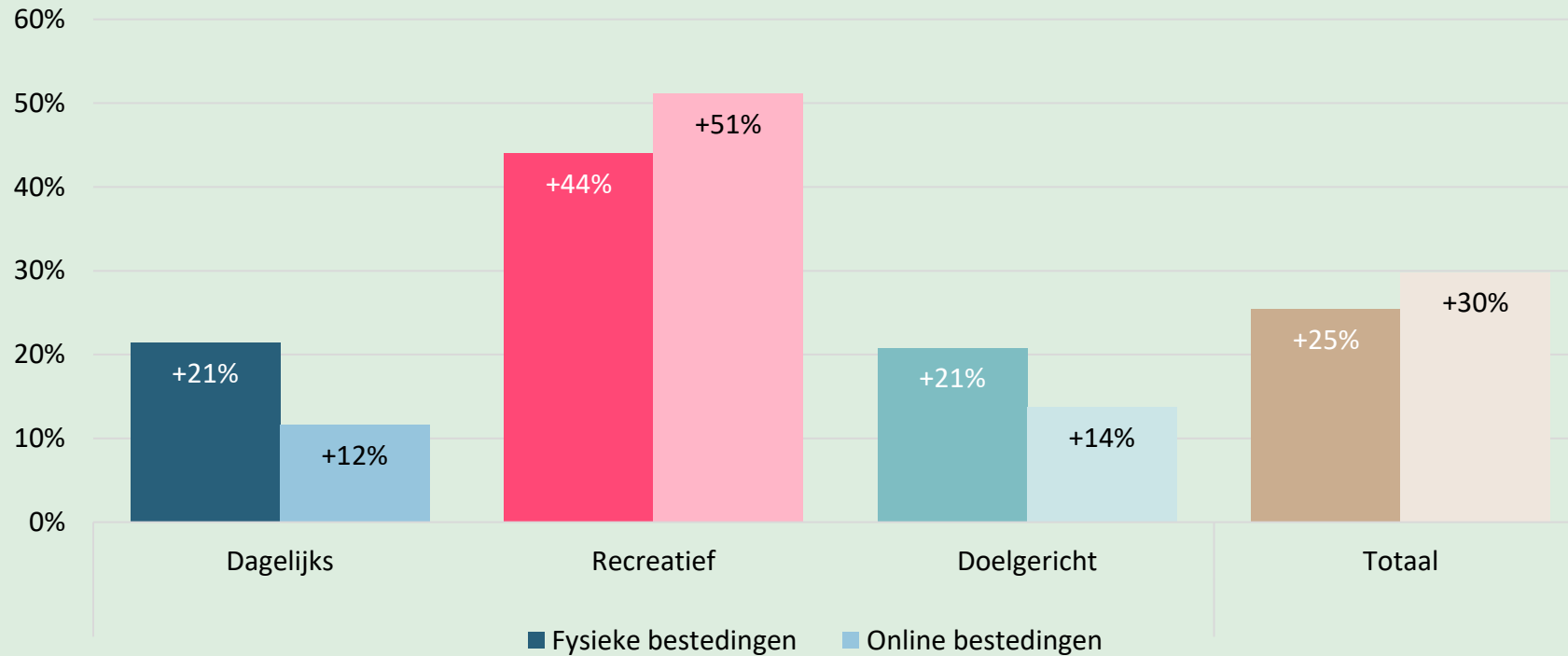
Aandeel retourzendingen bij online mode-aankopen, Randstad 2016-2021-2025

Online omzet groeit sneller dan fysiek tussen 2021 - 2025

Omzetgroei (%) detailhandel Randstad 2021-2025, fysieke en online bestedingen

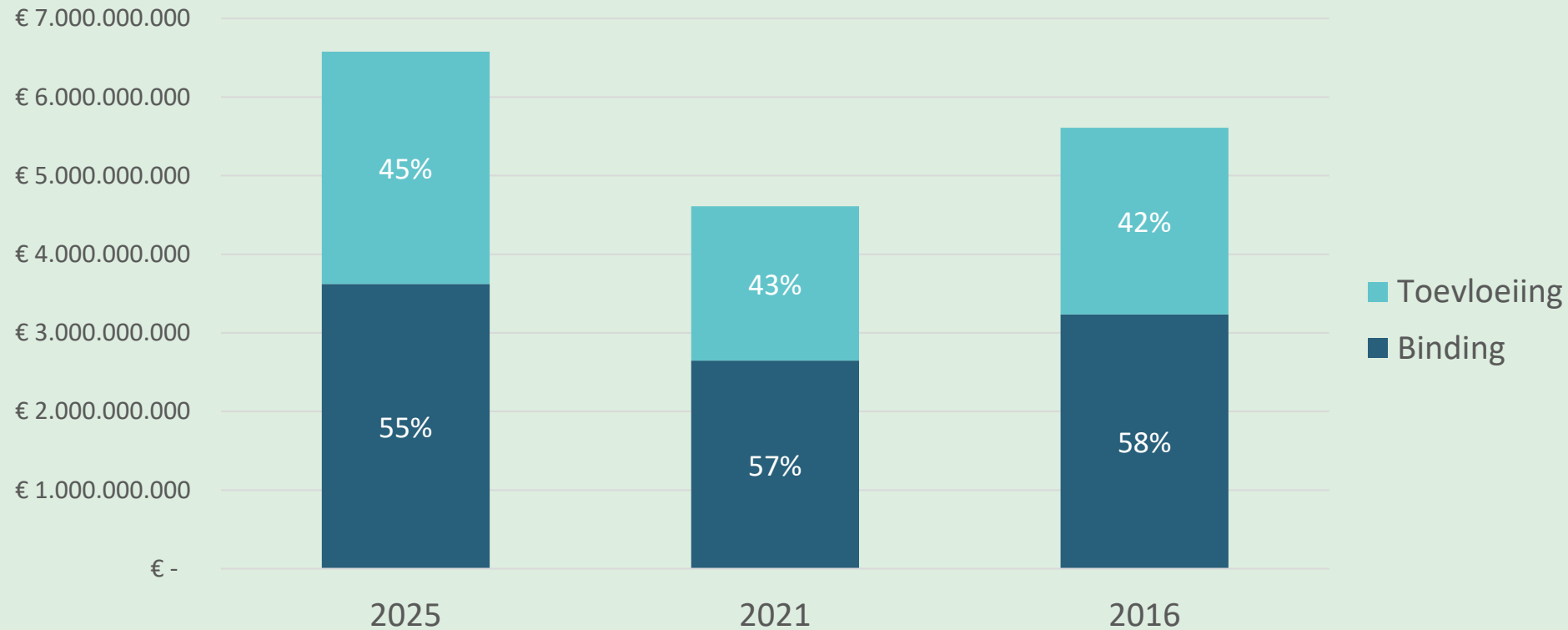

ONDANKS KRIMP TOCH OMZETGROEI IN CENTRUMGEBIEDEN

Recreatief winkelen – binding daalt, toevloeiing stijgt

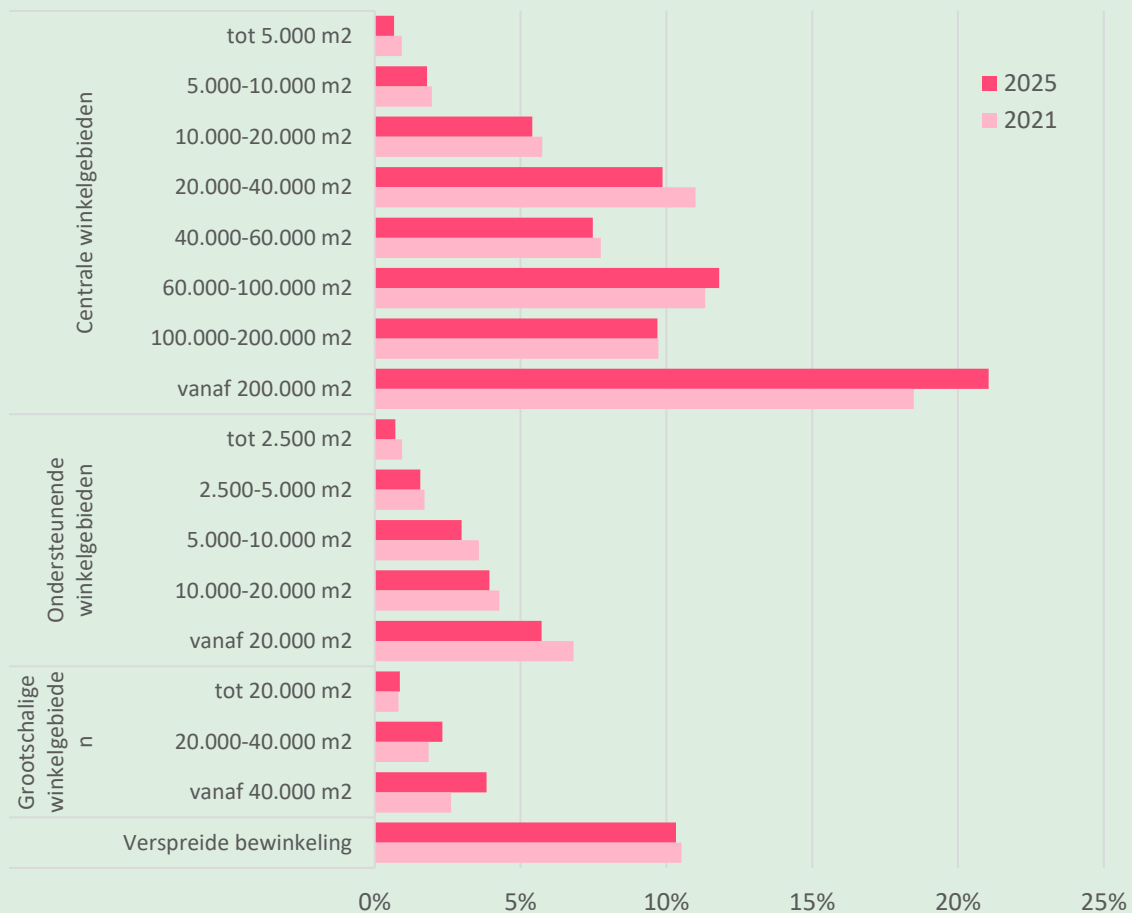

Ontwikkeling omzet centrumgebieden uit binding en toevloeiing

Grote binnensteden winnen

Ontwikkeling marktaandeel recreatief Randstad 2021-2025, naar type winkelgebied

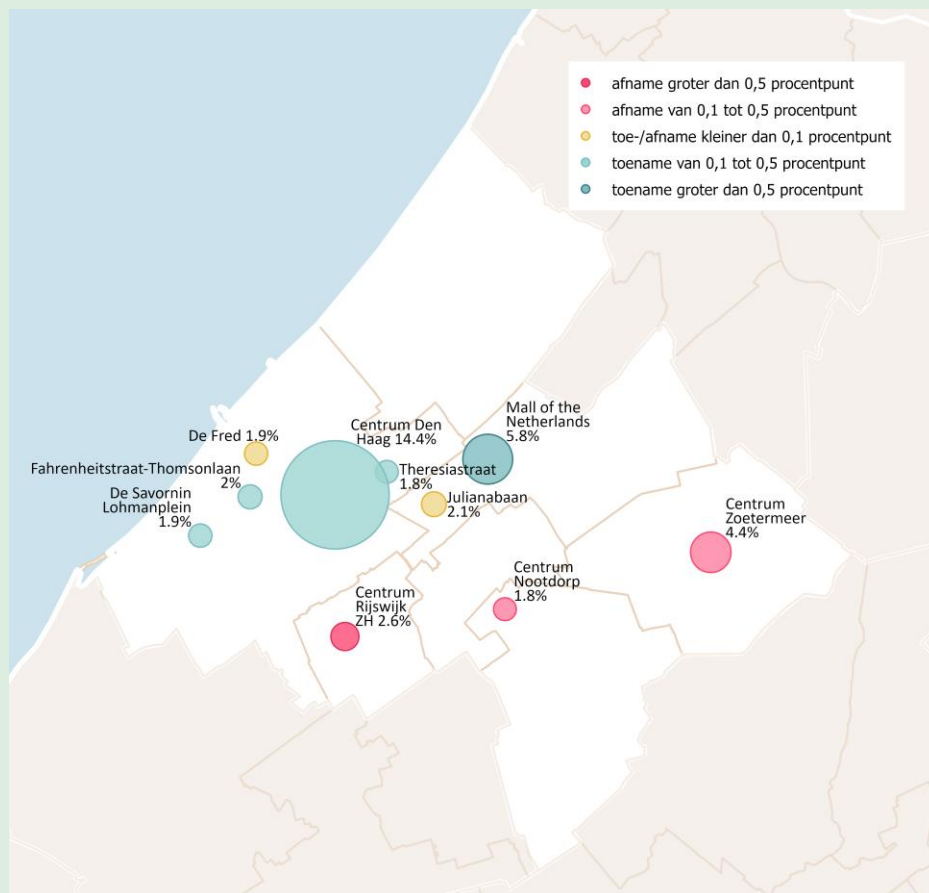
Top 10 - absolute omzetgroei	Absolute omzetgroei	Relatieve omzetgroei
Rotterdam, Centrum	+ € 305.000.000	+46%
Amsterdam, Centrum	+ € 268.000.000	+47%
Utrecht, Centrum	+ € 225.000.000	+47%
Den Haag, Centrum	+ € 166.000.000	+31%
Leidschendam, Mall of the Netherlands	+ € 113.000.000	+64%
Leiden, Centrum	+ € 95.000.000	+36%
Haarlem, Centrum	+ € 88.000.000	+32%
Alkmaar, Centrum	+ € 68.000.000	+33%
Amersfoort, Centrum	+ € 63.000.000	+37%
Hoofddorp, Centrum	+ € 58.000.000	+26%

Top 10 - relatieve omzetgroei	Relatieve omzetgroei	Absolute omzetgroei
Leidschendam, Mall of the Netherlands	+64%	+ € 113.000.000
Schiedam, Centrum	+59%	+ € 43.000.000
Beverwijk, Centrum	+53%	+ € 26.000.000
Amsterdam, Centrum	+47%	+ € 268.000.000
Heerhugowaard, Centrum (Middenwaard)	+47%	+ € 51.000.000
Utrecht, Centrum	+47%	+ € 225.000.000
Rotterdam, Centrum	+46%	+ € 305.000.000
Bilthoven, Centrum	+43%	+ € 23.000.000
Ridderkerk, Centrum	+42%	+ € 39.000.000
Sassenheim, Centrum	+41%	+ € 25.000.000

REGIOCONTEXT VAN GROTE INVLOED: VOORBEELD REGIO DEN HAAG

Grote binnensteden winnen opnieuw

Regio-analyse Agglomeratie Den Haag

Winkelgebied	2016	2025	Verskil
Den Haag, Centrum	€ 374.000.000	€ 462.000.000	+24%
Leidschendam, Mall of the Netherlands (voorheen Leidsenhage)	€ 73.000.000	€ 195.000.000	+167%
Leiden, Centrum	€ 111.000.000	€ 161.000.000	+45%
Zoetermeer, Stadshart	€ 139.000.000	€ 113.000.000	-19%
Delft, Centrum	€ 80.000.000	€ 85.000.000	+6%
Rijswijk, In de Boogaard	€ 68.000.000	€ 35.000.000	-49%
Den Haag, Frederik Hendrikstraat	€ 19.000.000	€ 30.000.000	+58%
Den Haag, Leyweg	€ 40.000.000	€ 14.000.000	-65%
Wassenaar, Centrum	€ 22.000.000	€ 18.000.000	-18%
Den Haag, Megastores	€ 14.000.000	€ 3.000.000	-79%

WAT IS SUCCESVOL, EN VOOR WIE?

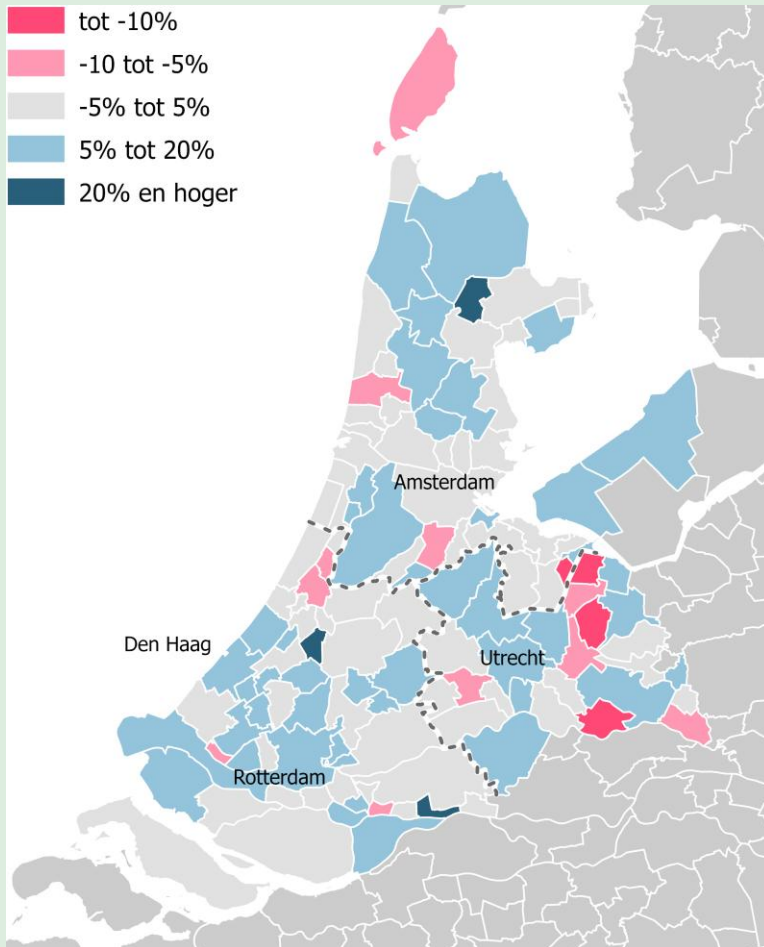
We zien een **'flight to quality'**. De consument is selectiever dan ooit en **reist verder** voor een unieke beleving. Voor een centrumgebied is 'gemiddeld' zijn niet langer goed genoeg. De opgave is om kleur te bekennen en te investeren in een **onderscheidend profiel**.

DE STRIJD IN DE BOODSCHAPPENCENTRA: SCHAALVERGROTING EN LEEFBAARHEID

In verreweg de meeste gemeenten neemt het dagelijks aanbod toe....

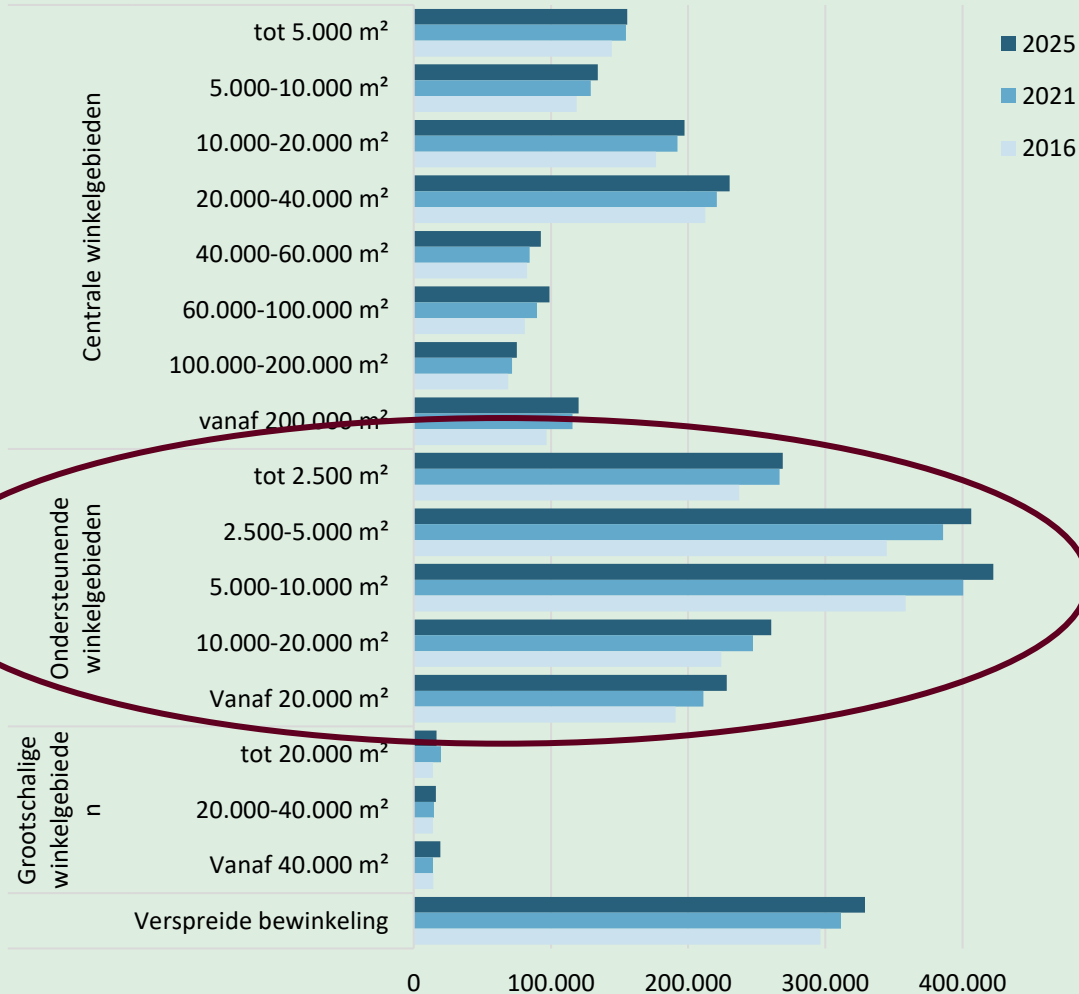

Ontwikkeling dagelijks winkelaanbod (m² wvo) Randstad 2021-2025, per gemeente

... en in nagenoeg alle typen winkelgebied, maar in de boodschappencentra voorop

Dagelijks winkelaanbod (m² wvo) Randstad 2016-2021-2025, naar type winkelgebied

Ontwikkeling 2016-2025

Overall:

- Supermarktsector: + 20%
- Overige dagelijks: + 4,0%

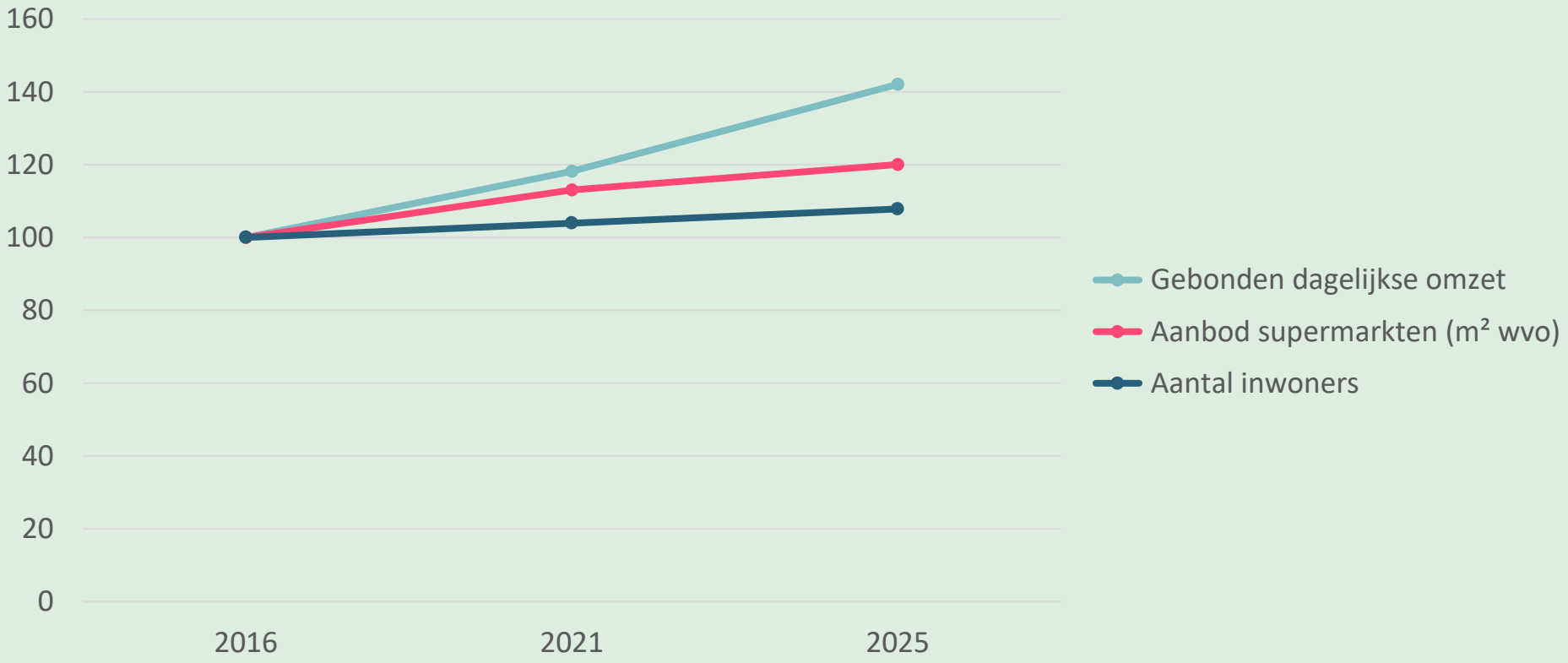
Ondersteunende centra:

- Supermarktsector: + 23%
- Overige dagelijks: + 2,6%

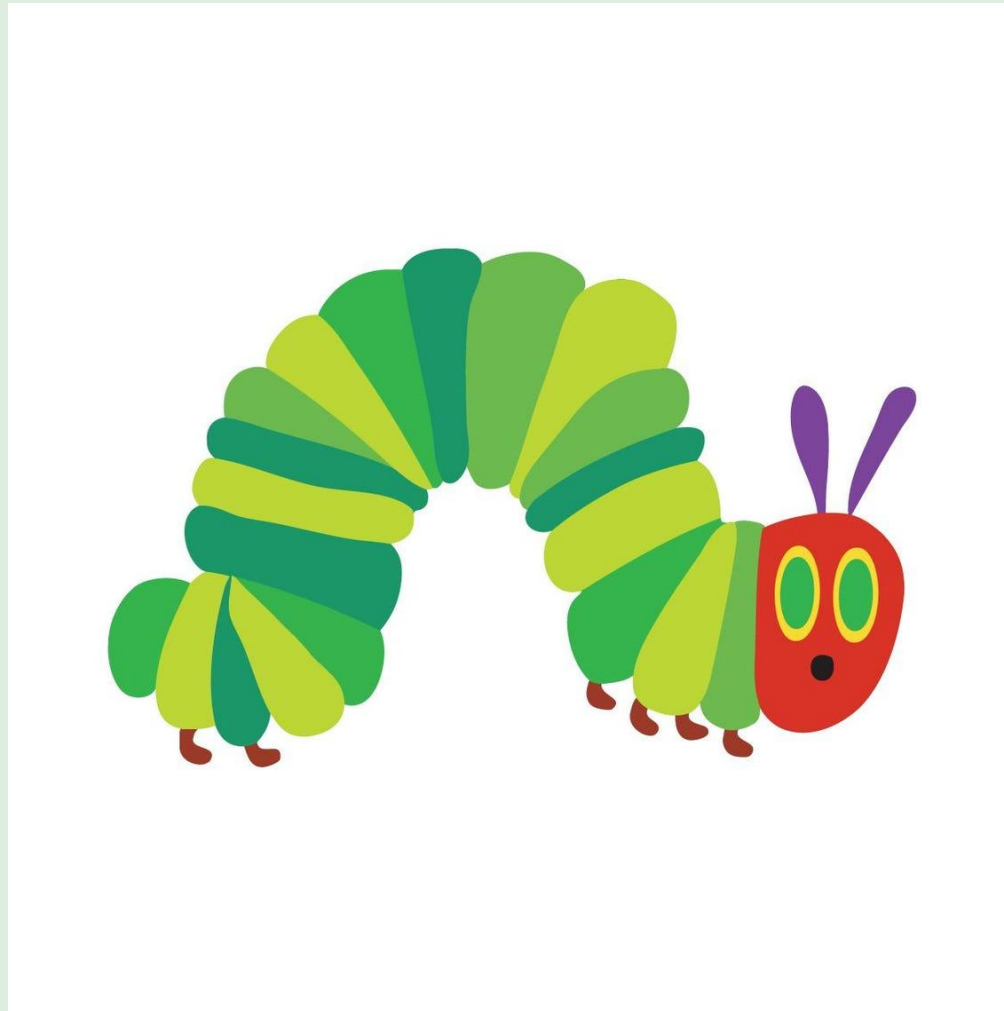
Maar is die groei van de supermarktsector verantwoord?

Ontwikkeling inwoners, aanbod supermarkten en omzet dagelijks, Randstad (index: 2016=100)

Schaalvergroting domineert en concurrentiestrijd is enorm groot

Maar marges onder druk, en economische drempels worden hoger

Verliezers:

- Kleine buurtcentra
- Dorpen

Consequenties:

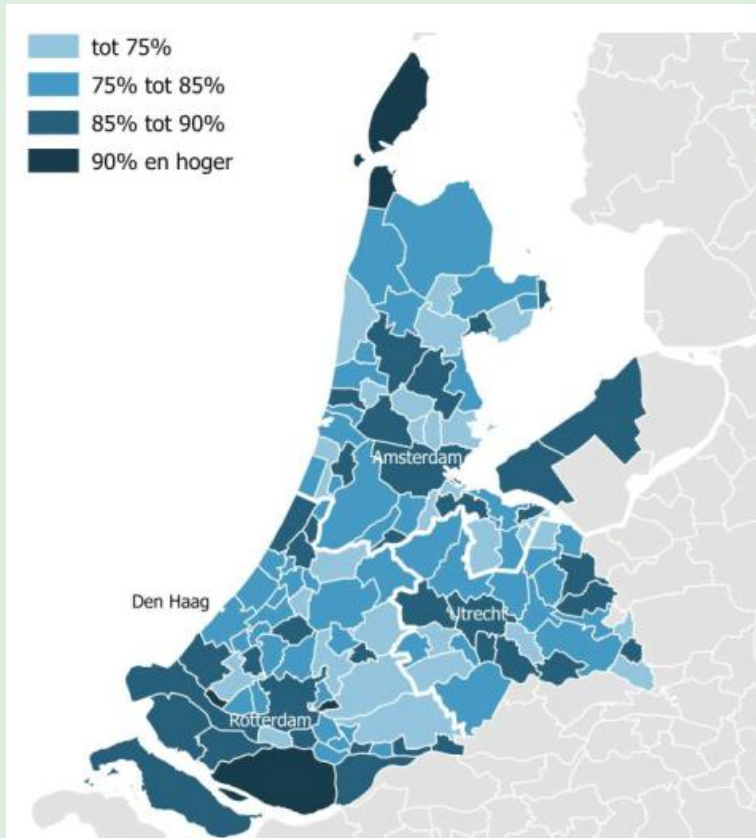
- Verlies dagelijkse voorziening
- Verlies leefbaarheid
- Toename automobiliteit

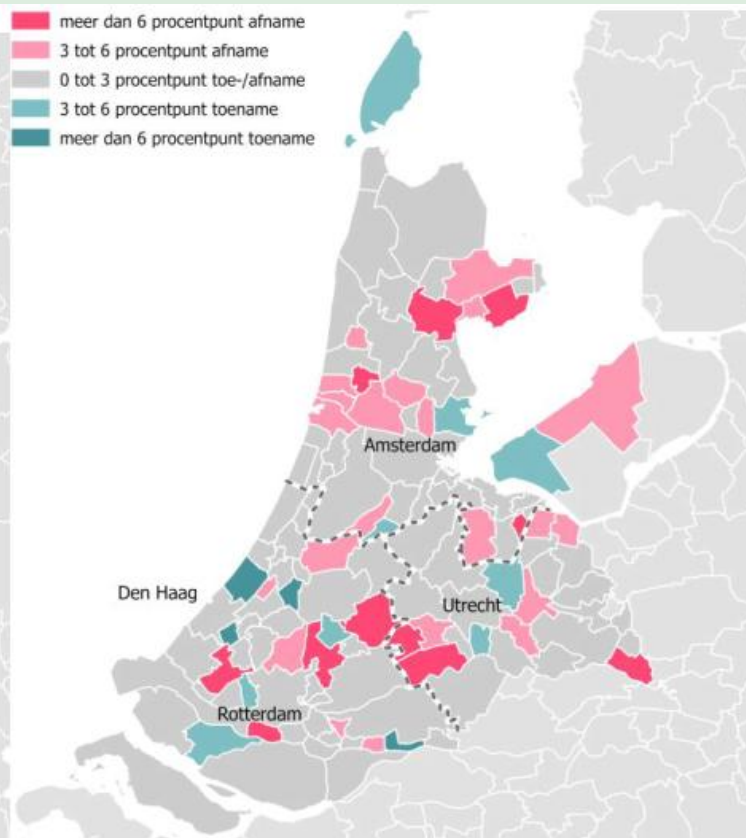
Nabijheid en gemak blijft belangrijkste criterium bij dagelijks

Binding dagelijkse sector Randstad, per gemeente

Binding 2025(%)

Toe- of afname 2021-2025(%-punten)

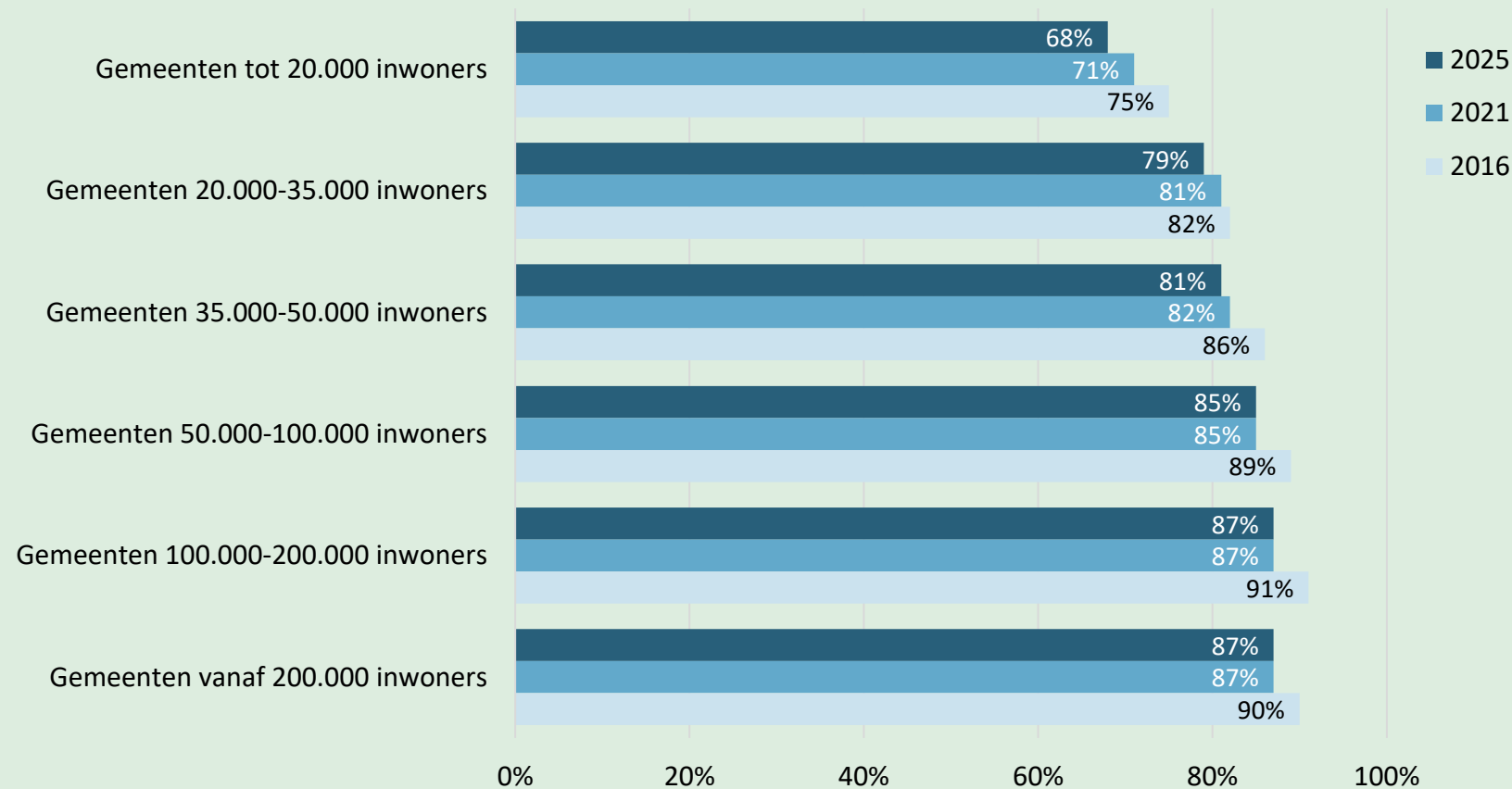

- Hoge binding (tot 94%)
- Daling binding stabiliseert
- Wel enige groei fysieke afvloeiing
- Meer gemeenten met daling dan met stijging

Maar in kleinere gemeenten domineert daling binding na 2021

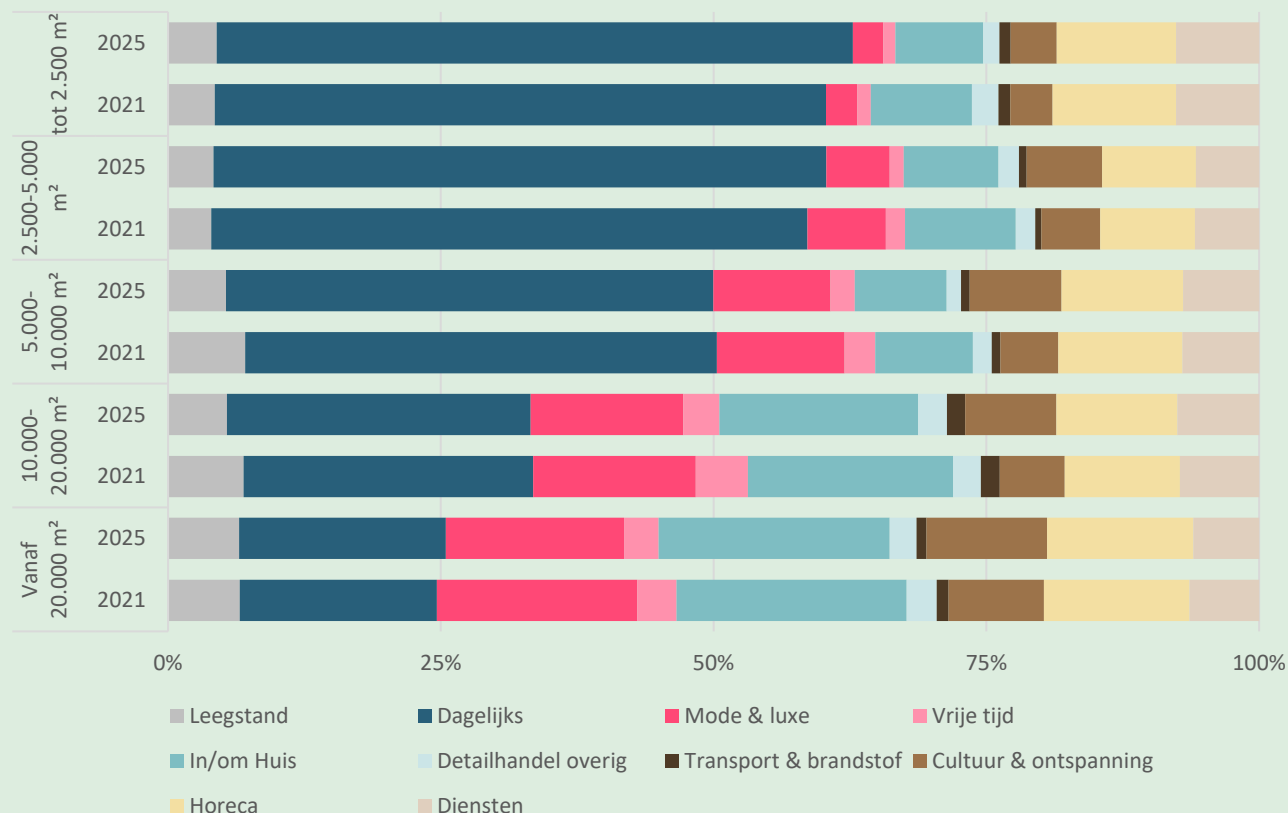
Ontwikkeling binding dagelijks Randstad 2016-2021-2025, per gemeentecategorie

Ondersteunende winkelgebieden verschieten wat van kleur

Ontwikkeling functiemix (m² wvo) ondersteunende winkelgebieden
Randstad 2021-2025, naar omvang

Dagelijks domineert in kleine centra

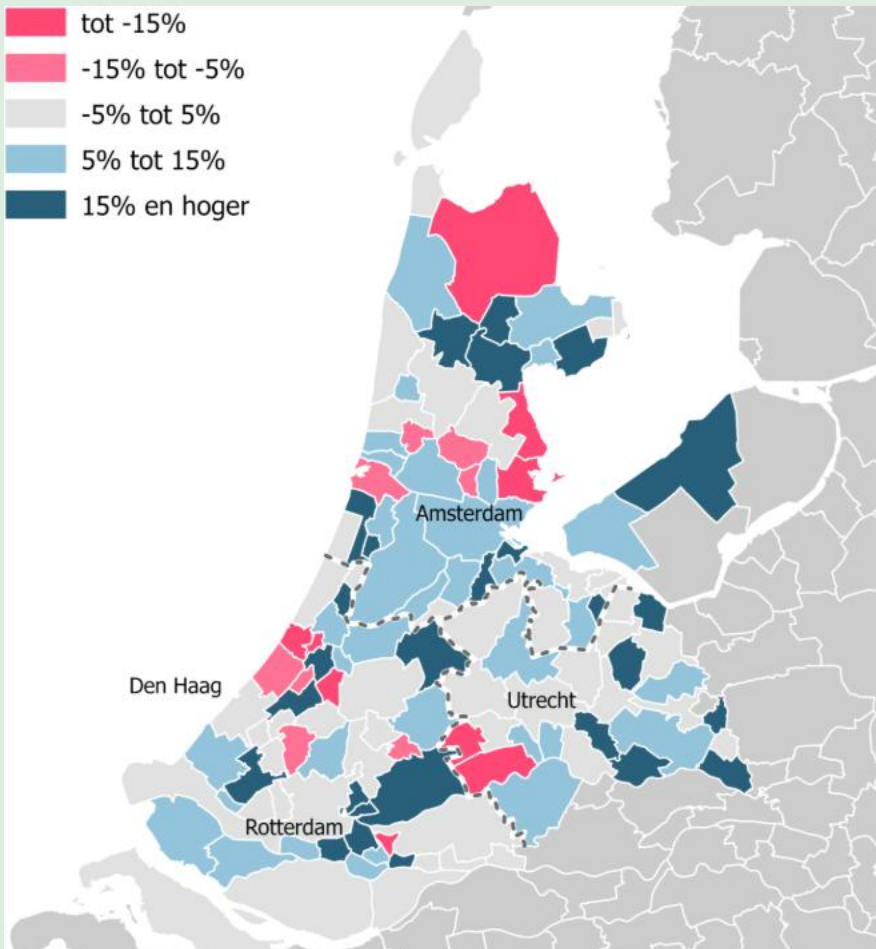
Bredere functiemix in grotere centra

- Aandeel detailhandel neemt af
- Maar aandeel dagelijks groeit
- Ook groei aandeel cultuur & ontspanning, horeca en diensten

Groei horeca in ondersteunende winkelgebieden veelal fastservice

Ontwikkeling aanbod fastservice (aantal vestigingen)
Randstad 2021-2025, per gemeente

- Zowel afhalen/bezorgen als koffie/lunchrooms
- Groei fastservice + 5,2%
- In ondersteunende centra is die groei fors groter
- Gevoed door bredere functiemix van deze centra en de wensen van de nieuwe jonge doelgroep

Belangrijkste uitdagingen in de boodschappencentra

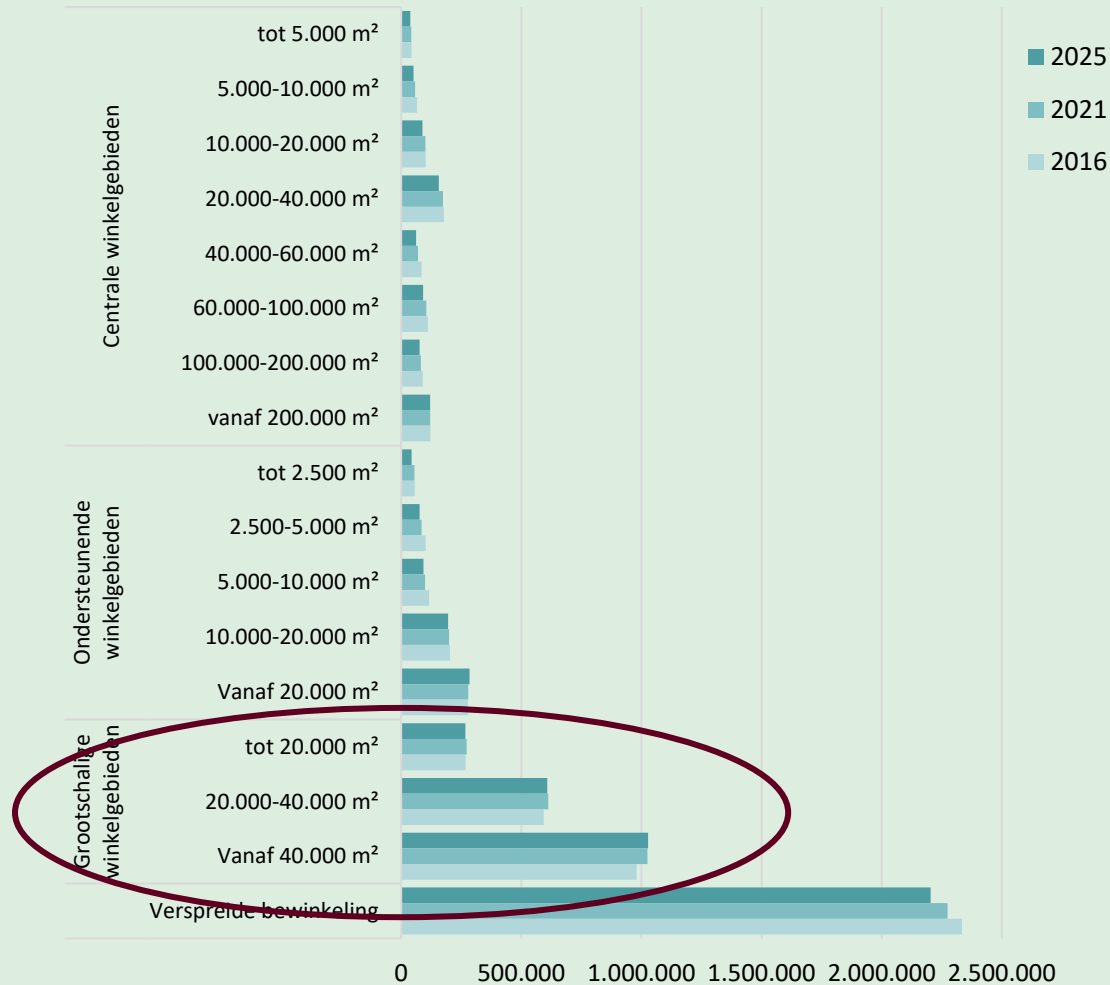
- "Reinventing the future" voor de stadsdeelcentra en grote wijkcentra
- Het betrekkelijke belang van het "Dirk-effect"
- Naar een werkelijk kloppend hart van de wijk: vergroten functiemix en verhogen verblijfswaarde

DE STABIELE REUZEN IN DE PERIFERIE DE KRACHT VAN DE MASSA

IIKEA

Woonboulevards: het domein van het doelgerichte aanbod

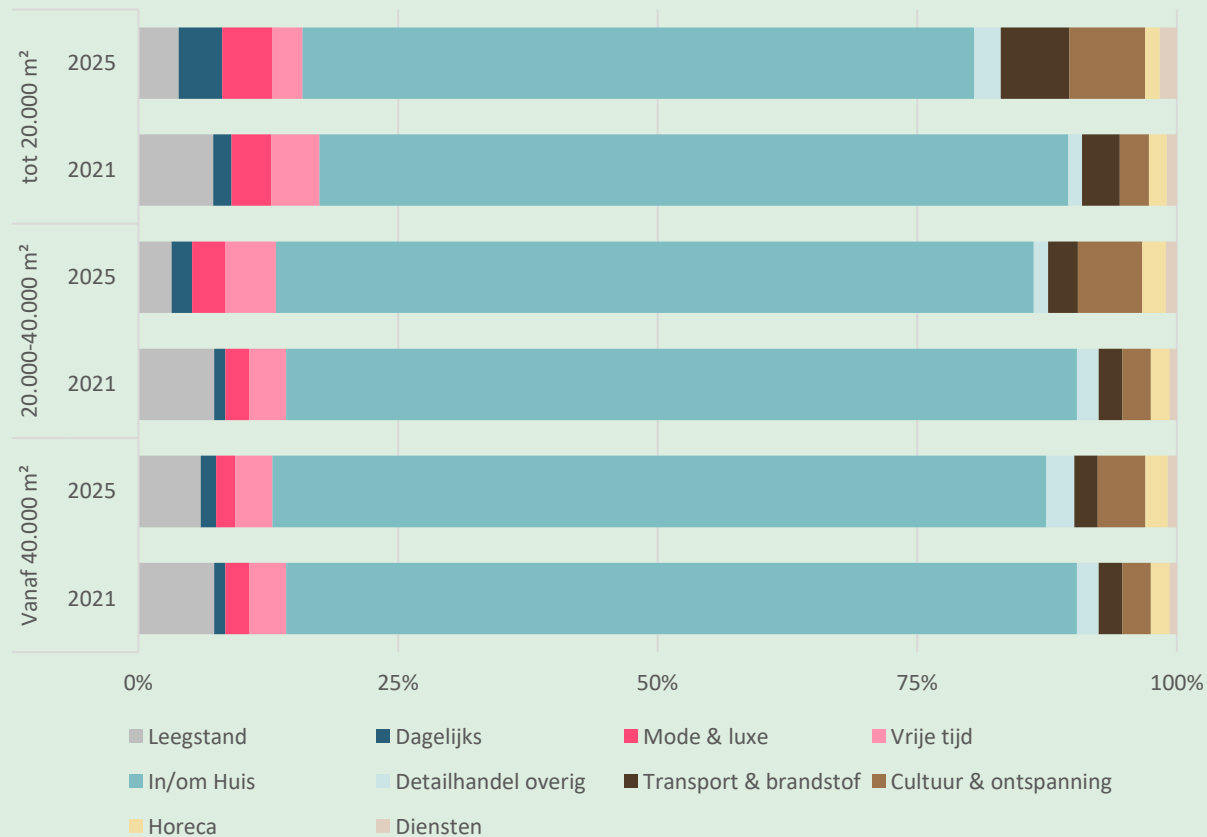

- Doelgericht winkelaanbod krimpt
- Ook op de woonboulevards is de groei eruit na 2021
- Structurele krimp op de verspreide locaties
- Krimp vooral in bruin- en witgoed, doe-het-zelf en woonwinkels
- Groei in tuinbranche en rijwielen

Woonboulevards: het meest monofunctionele type winkelgebied

Ontwikkeling functiemix (m² wvo) grootschalige winkelgebieden Randstad 2021-2025, naar omvang

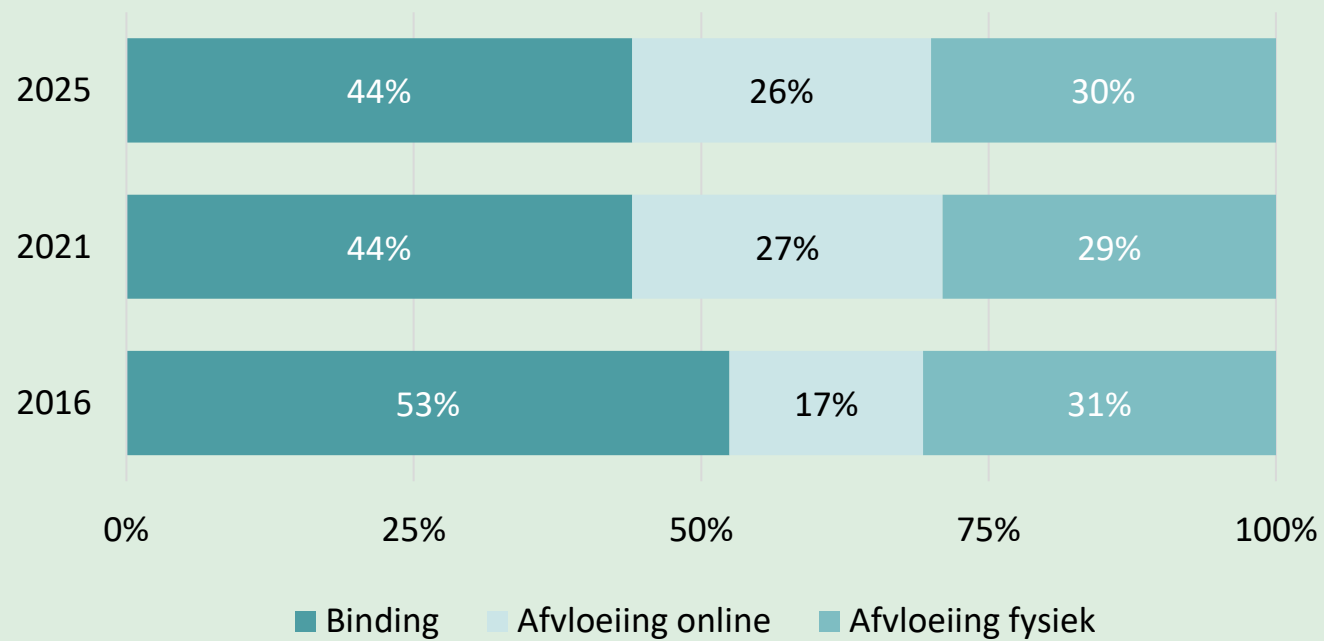

- Leegstand neemt af
- Grootste centra meest zuivere PDV-branchering
- Brancheverbreding in de kleinste centra
- Groei van cultuur & ontspanning

Binding blijft in doelgericht na 2021 redelijk op peil

Ontwikkeling binding en afvloeiing doelgericht, Randstad 2016-2021-2025

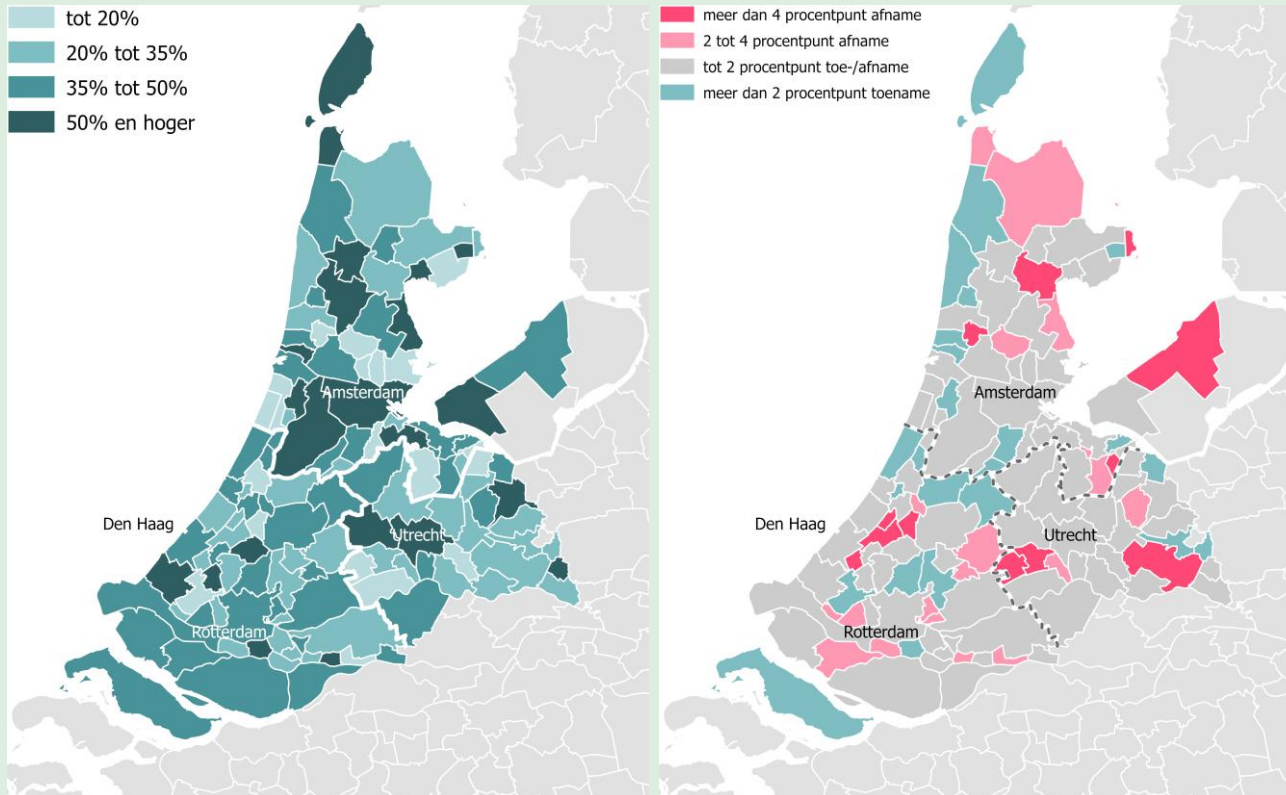

Maar lokaal grote verschillen

Binding doelgerichte sector Randstad, per gemeente

Binding 2025(%)

Toe- of afname 2021-2025(%-punten)

- Relatief hoge binding (tot 67%)
- Binding het laagst in gemeenten "onder rook van"
- Aantal winnaars en verliezers in evenwicht

En qua toevloeiing geldt: massa is kassa

Top 10 winkelgebieden Randstad o.b.v. omzet in doelgerichte sector uit toevloeiing van buiten de eigen kern (2025), vergeleken met rangorde 2021 (omzet in euro, excl. BTW, afgerond op 1 mln.)

	Omzet uit toevloeiing	Aandeel toevloeiing	Positie 2021
1. Delft, IKEA (solitaire locatie)	€ 291.000.000	89%	1
2. Utrecht, Woonboulevard Kanaleneiland	€ 236.000.000	65%	2
3. Cruquius, Woonboulevard Cruquius	€ 181.000.000	99%	3
4. Barendrecht, Vaanpark	€ 144.000.000	89%	4
5. Haarlem, Waarderpolder	€ 122.000.000	70%	5
6. Rotterdam, Alexandrium	€ 120.000.000	61%	6
7. Amersfoort, Euroweg/Bedrijventerrein Vathorst	€ 105.000.000	74%	7
8. Sliedrecht, Woonboulevard Nijverwaard	€ 66.000.000	86%	8
9. Hoorn, Hof van Hoorn	€ 59.000.000	60%	13 (+4)
10. Amsterdam, IKEA (solitaire locatie)	€ 57.000.000	33%	10

Ook in de periferie is de toekomst niet zonder zorgen

- Wel een woning, geen bouwmarkt
- Veel aanbod, onderling weinig onderscheidend vermogen
- Brancheverbreding
- Grote woonmalls onder druk

BEDANKT